Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 233. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 8-го ГРУДНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 8, 1983 No. 233. VOL. XC.

ВІДБУЛАСЬ СЕСІЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ НТШ

Ню Йорк. (В.Л.). — При нагоді Наукового конгресу, що був пов'язаний з ювілеєм 110-ліття від заснування Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові в 1873 році та 35-ліття праці НТШ в Америці відбулась річна Сесія Головної Ради НТШ, в приміщенні нового будинку НТШ в неділю, 6-го листопада ц.р.

В Сесії взяли участь члени ГР НТШ: д-р Ярослав Падох, президент; д-р Василь Ленцик, генеральний секретар; д-р Богдан Стебельський, скарбник; представник Европейського НТШ д-р Атанас Фіголь; д-р Роман Микитович, голова Австралійського НТШ; д-р Роман Осінчук, директор Хемічно-Біологічно-Медичної Секції; д-р Василь Лев, директор Філологічної Секції; д-р Петро Стерчо, директор Секції Історії України; д-р Франко Сисин в заступстві директора Історично-Філософічної Секції; д-р Володимир Мацьків, делегат Канадського НТШ. Неприсутній був д-р Володимир Петришин, директор Математично-Фізичної Секції.

Ця Сесія була тим важливою, що в ній взяли участь представники всіх крайових НТШ — Америки, Европи, Канади й Австралії. Д-р А. Фіголь заступав не тільки Европейське НТШ, але також нову Секцію, яку було затверджено на попередній Сесії, а саме Інститут Енциклопедії Українознавства.

Після звітування президента ГР НТШ, генерального секретаря, скарбника та директорів секцій, прийнято одноголосно до відома пропозицію директорів Секції Історії України, д-ра П. Стерча, щоб цю Секцію переіменувати на Секцію Суспільних Наук. За переміною назви Секції Історії України на Секцію Суспільних Наук голосували 24 члени, один був проти. Обидві секції, тобто Секція Історично-Філософічна та Секція Історії України, виготовлять спільний комунікат-лист до своїх членів з пропозицією опридiлити себе, до якої секції хто хоче належати.

Рішено теж, щоб усі видання НТШ мали відповідне число, яке має дати генеральний секретар. Всі видання мають переходити строгу наукову перевірку фахівцями даної дисципліни.

Рішено видати правильники вибору дійсних членів і членів кореспондентів до поодиноких секцій.

Всі товариства мають обмінюватись своїми виданнями.

Затверджено дійсними членами Філологічної Секції: проф. Асю Гумецьку, проф. Валеріяна Ревуцького, а проф. Богдана І. Лончину піднесено з члена кореспондента до дійсного члена.

Продискутовано також справу видання україномовного журналу і що справу поручено Американському НТШ з тим, що всі крайові НТШ мають брати в такому журналі участь.

УКРАЇНСЬКУ АМЕРИКАНСЬКУ КООРДИНАЦІЙНУ РАДУ ПРИЙНЯТО В ЧЛЕНИ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

Торонто, Онт. (О.К.). — Справа прийняття в члени Секретаріяту СКВУ УАКРади та декількох інших організацій, що були відкинені на засіданні 17-ої Пленарної Сесії Секретаріяту в середу 30-го листопада ц.р., членами груп Визвольного Фронту були темою широкого обговорення на другій та третій Пленарній сесії СКВУ в п'ятницю, 2-го і суботу, 3-го грудня 1983 року.

У висліді голосування побільшено склад репрезентації СФУЖО до 3-ох членів в Президії та 2-ох в Секретаріяті і прийнято в члени Українське Світове Об'єднання Гуцулів та Центральне Об'єднання Буковинців.

Над прийняттям в члени СКВУ, Української Американської Координаційної Ради розвинулася широка дискусія на підставі представлення справи на пленарних сесіях СКВУ в п'ятницю і суботу, 2-го і 3-го грудня ц.р. Справу представляли речники УККА і УАКР після того, як один із секретарів Конгресу відчитав прохання Української Американської Координаційної Ради признати її центральною організацією з терену ЗСА нарівні з УККА. Аргументи проти прийняття подав Ігнат Білинський, а речником УАКРади був її голова д-р Іван Флис.

Перший із них заступав думку, що досі українські організації в ЗСА являлися в СКВУ як одна цілість, д-р Іван Флис аргументував, що трирічні намагання дійти до порозуміння із УККА не дали позитивного висліду навіть після інтервенцій церковних чинників, а 27 організацій та деякі великі молодечі та жіночі організації станули також після XIII Конгресу УККА осторонь існуючої централі з уваги на зламання нею статуту та інші події, що мали місце від 1980 року. Усі ті організації потребують певної координації та одного тіла, що могло б заступати їхні інтереси у найвищій українській світовій централі.

Широка дискусія над цією справою продовжувалася в суботу 3-го грудня, а голос забирало понад тридцять дискутантів, які висловлювалися за і проти прийняття УАКРади до Секретаріяту СКВУ.

У справі прийняття УАКРади промовляли не лише представники поодиноких організацій в ЗСА, але також делегати із Канади, які усі доказували, що поставлення в СКВУ на рівні представників УАКР і УККА допоможуть до оздоровлення відносин на терені ЗСА і що подібні випадки були на інших теренах та існують в інших етнічних групах, як, наприклад, серед жидів, та є згідні із демократичними принципами вільної думки та вільних поглядів, які не хочуть підпорядковуватися одному угрупуванню. Оборонці одної репрезентації, а це УККА твердили, що такий поділ може довести до розбиття СКВУ та може бути шкідливий.

Підсумовуючи голоси в дискусії предсідник зборів Ярослав Білак запропонував поділити репрезентацію ЗСА в СКВУ на дві рівні частини. Речник УККА І. Білинський не міг відразу погодитися на неї та попросив перервати на півгодини пленарну сесію, щоб мати змогу зійтися на нараду із членами Екзекутиви УККА. Після того І. Білинський подав до відома, що Екзекутива УККА погоджується на такий компроміс, з тим однак, що застерігає за собою право зайняти становище до цієї справи знову, коли не дійде до порозуміння поміж обидвома централями до часу XIУ Конгресу УККА в 1984 році, та що УАКРада буде ділити по рівній частині привілеї зобов'язання громадські та фінансові наложені СКВУ.

Тією заявою предсідник ствердив, що конфлікт полагоджено та що УАКРаді належиться три представники в Президії Секретаріяту СКВУ та в Контрольній Комісії.

На закінчення д-р Іван Флис подякував за таке позитивне полагодження прохання УАКРади, приобіцяв виконати зобов'язання наложені на УАКР і запевнив, що УАКР буде стреміти до єдности і співпраці, коли ця співпраця буде однакова із обидвох сторін.

СТВОРИЛИ КОНҐРЕСОВУ ГРУПУ ОБОРОНИ ПРАВ ЛЮДИНИ

Вашінгтон. — Група конгресменів, яку очолюють Тоні Голл, демократ з Огайо Джеймс Джеффордс, республіканець з Вермонту, сенатори Дейвид Даренбергер, республіканець з Міннесоти, Марк Гатфілд, республіканець з Орегону, Деніел П. Мойниген, демократ з Ню Йорку, і Клейборн Пелл, демократ з Ровд Айленду, створили окрему конгресову комісію нагляду за порушенням прав людини у світі. Цю ініціятиву, як інформують засоби інформації, покищо підтримують понад 100 законодавців, але вона, на думку політичних спостерігачів, буде поширюватись з огляду на важливість і популярність цієї справи.

Конгресмен Голл, один з основників цієї групи, яка назвала себе Конгресовою групою для нагляду за порушенням прав людини у світі, заявив кореспондентам, що група працюватиме на засаді полагодження однієї скарги за другою, в залежності де назріватиме пекуча потреба і де людські права найбільше занедбані. Пильну увагу група звертатиме на урядове непошанування прав людини, тортурування політичних в'язнів, масові розстріли та інші екзекуції, зникнення без вістей людей тощо.

Двопартійна група, яка покищо складається з 13-ох сенаторів і 89-ох конгресменів, зродилась на тлі двох існуючих вже в ЗСА груп: Групи нагляду за Гельсінкськими угодами і Комітету правників для міжнародного нагляду за правами людини. Конгресмен Т. Голл далі заявив на пресовій конференції, що керівництво нової організації інтервеньюватиме також перед закордонними урядами, якщо розпоряджатиме відповідною документацією про порушення прав людини у якійсь країні. Першою справою, яку розглядатиме група це переслідування політичних в'язнів урядом Польської Народної Республіки, особливо осіб, які були засуджені за свою активність на довгі реченці ув'язнення. Порушення прав людини в Ель Сальвадорі та інших країнах в західній гемісфері також буде взяте до уваги.

Голлі Баркгалтер, речник організацій оборони прав людини, заявив, що особливою увагою повинні користуватися ті особи, які були покарані тільки за те, що вони хотіли звернути увагу світу на порушення прав людини в їхніх країнах. Новою організацією керуватиме комітет, який складатиметься покищо з шістьох осіб, щоб таким чином надати цій групі більшої еластичности.

Л. Савойку відзначила жидівська організація

Лідія Савойка директор Іміграційної консультативної служби в Американській Католицькій Конференції (зліва) дістає плякету „Нагорода Публічної Служби" від представниці організації Рав Тов.

Ню Йорк. — Лідія Савойка стала першою так нагородженою особою жіночого роду, коли тут, у балевій залі Ню Йорк Гілтон-готелю на річному балі організації Рав Тов, у вівторок, 15-го листопада, їй вручено престижеву „Грамоту Публічної Служби".

Рав Тов — Міжнародна жидівська рятувальна і допомогова організація, заснована в 1973 році з метою обслуговувати іміґрантів та біженців у світі. Організація входить в склад нюйоркського Центрального комітету для іміграції і натуралізації, що його головою є якраз Лідія Савойка. До цього Центрального комітету входить ще понад 25 добровільних аґенцій, які обслуговують іміґрантів і втікачів, особливо і зокрема, даючи їм юридичну консультацію.

Екзекутивний директор організації Рав Тов рабин Дейвид Нідерман, даючи признання Л. Савойці за її віддану працю для людей різних національностей і різного соціяльного стану, сказав: „Лідія Савойка, жертовна наша нагороджена 'Грамотою Публічної Служби', має золоте серце і чутливу душу. Вона віддана справі збереження людської гідности і загально шанована за її намагання допомогти покривдженим, бо має зрозуміння для вигнаних і зірваних з рідних місць скитальців. Ми, в Рав Тов, дорожимо її дружбою".

На плякеті, за підписом президента Леопольда Лефковіца і директора рабина Д. Нідермана, викарбувано такі слова признання: „Лідії Савойці - з глибоким висловом подиву для її відданої, протягом усього життя громадської служби на користь переміщених та програних з їхньої землі осіб з вдячністю для її допомоги їм почати нове життя на новому поселенні в країні свободи і справедливости для всіх".

ПАНЕЛІ НА ІУ СВКУ ЗАТОРКУВАЛИ ВАЖЛИВІ СПРАВИ

Панель Комісії Прав Людини СКВУ: доповідає д-р В. Тарнопольський; зліва — Спенсер Олівер, Антоні Вілліямс і Христина Ісаїв.

Торонто. (В.Д.). — В рамках ІУ Світового Конгресу Вільних Українців, що відбувся в днях 30-го жовтня до 4-го грудня ц.р. тут в готелі Гарбор Касл, влаштовано також кілька панелів, на яких дискутовано ряд проблем зв'язаних з Україною.

Участь в тих панелях взяли визначні спеціялісти, які є обізнані з аспектами тематики, порушуваної на цих панелях.

У вівторок, 29-го листопада ц.р., відбувся панель на тему „Політика західнього радіомовлення до країн східнього блоку та їх ефективність", яким проводила Христина Ісаїв, представник Комісії Прав Людини при СКВУ. Панелістами були: Кристофер Сквайр шеф совєтської секції „Голосу Америки" у Вашінгтоні; Аллен Фаміліянт, голова совєтської секції в Канадському міжнародному радіо в Монтреалі; Джордж Бейлі, відповідальний директор за радіомовлення до Східньої Европи і СССР в „Радіо Вільна Европа" і „Радіо Свобода" в Мюнхені, Західня Німеччина.

Коментаторами були Раїса Мороз з Вінніпеґу, д-р Р. Гарейчук і Андрій Бандера, оба з Торонто. Всі три панелісти признали, що радіомовлення українською мовою до Східньої Европи і Совєтського Союзу є надзвичайно важливим з уваги на велике число українців в Україні, в інших частинах СССР і в сателітних країнах головно в Польщі, Чехо-Словаччині і Румунії.

Панелісти твердили, що тільки брак більших фондів в усіх трьох радіомовленнях призначених до СССР (України) і сателітних країн унеможливлює збільшення радіопередач українською мовою. Одначе, „Радіо Свобода" плянує поширення українських передач та збільшення часу і поширення самого змісту цих радіомовлень.

Всі три коментатори, а саме, Р. Мороз, д-р Гарейчук і А. Бандера підкреслили ряд недоліків в українських передачах не тільки з точки бачення короткочасових передач, але також відносно їх змісту. Вони твердили, що передачі російською мовою є не тільки багатогодинні але також якісно кращі, що ставить їх вище від українських чи інших не-українських і не-російських передач до СССР.

Другий з черги панель відбувся перед самим відкриттям ІУ Конгресу СКВУ у вівторок увечорі, 29-го листопада і був присвячений правам людини, згідно з Гельсінкським заключним актом. В панелі під назвою „Після Конференції в справі Комісії Безпеки і Співробітництва в Европі в Мадриді: аналіза і пляни" взяли участь британський делегат на Мадридську конференцію Антоні Вілліямс; Спенсер Олівер, директор американської Комісії для Безпеки і Співробітництва в Европі; і суддя д-р Володимир Тарнопольський. Всі панелісти говорили про значення Гельсінкського заключного акту, додаючи, що хоч Совєтський Союз безнастанно ломить постанови цього домовлення, то такі конференції для перегляду Гельсінкських угод дають нагоду представникам західніх держав інтервеньювати в обороні тих діячів, які стараються примінювати принципи Гельсінкського заключного акту в країнах під комуністичним правлінням.

Предсідником цього панелю був сен. Павло Юзик.

Третім панелем про порушення людських, національ

(Закінчення на ст. 3)

В Польщі арештували двох „шпигунів"

Варшава, Польща. — Міністер внутрішніх справ Польщі повідомив у понеділок, 5-го грудня, про арешт одного поляка і одного західнього німця, обвинувачених у шпигунстві на користь ЗСА, і одночасно обвинуватив західні країни в проведенні шпигунської діяльности та підривних дій в Польщі.

У промові перед парляментом генерал Чеслав Кіщак повідомив про арешт двох шпигунів. Міністер назвав арештованих, якими були польський науковець з Бельско-Бяла Яцек Южак і західньонімецький громадянин Норберт Адамачек, який приїхав до Польщі у справах торгівлі.

Міністер Кіщак заявив, що діяльність обидвох арештованих ще минулого місяця була „небезпечною і надзвичайно шкідливою" та включала збирання військових, оборонних і політичних інформацій для ЗСА. Обидва арештовані стануть перед судом за шпигунство і можуть бути засуджені на кару смерти, якщо їх вина буде доказана.

Арешт цих двох осіб наступив після арешту в серпні в місті Битом у південній Польщі жінки, яка обвинувачується також у шпигунстві на користь ЗСА. Її арештували в той час, як вона передавала інструкції та гроші совєтському громадянинові.

Генерал Кіщак обвинуватив західні розвідки у посиленні своїх старань завербувати поляків у Польщі та за кордоном з метою збільшити кампанію розпалювання ворожнечі між комуністичними властями і Католицькою Церквою та підбурювання населення до безпорядків, саботуючи економіку.

В той сам час у Гданьську на пресовій конференції лідер забороненої профспілки „Солідарність" Лєх Валенса закликав західні країни зняти економічні санкції проти Польщі, які, за словами польських офіційних осіб, руйнують польську господарку.

Валенса сказав, що санкції були доброю пропагандивною кампанією після введення військового стану в грудні 1981 року, але тепер вони можуть завдати Польщі велику економічну шкоду.

В УІА відбудеться передріздвяне прийняття для сеньйорів

Ню Йорк. — В суботу, 17-го грудня, о год. 2-ій по полудні відбудеться тут, в Українському Інституті Америки, спонзороване Суспільною опікою УІА, що її головою є Лідія Савойка, прийняття-зустріч для старших українців - громадян Ню Йорку та околиці, і для тих не-сеньйорів, які бажають взяти в цій пообідній святковій імпрезі участь.

Автобус відійде з громадянами-сеньйорами до УІА з-під церкви св. Юра (7-ма вулиця), о год. 1:15 і 1:45 по обіді того ж дня. Зустріч включатиме розвагову програму, співання колядок і щедрівок, частування традиційними українськими різдвяними стравами і — миле товариство. Від особи за все — транспорт, вступ, частування і програму, належиться 6 долярів. Зголошуватися на автобус і на зустріч слід в Ольги Соневицької в приміщенні „Самопомочі" (98 Друга авеню) особисто, або телефонуючи на число телефону до УІАмерики: (212) 288-8660.

ТЕРОР НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Єрусалим, Ізраїль. — Чотири ізраїльці були вбиті та 46 поранених у вівторок, 6-го грудня, від вибуху бомби, підкладеної в автобус палестинськими терористами в Єрусалимі.

Це був найбільший терористичний акт у цьому місті від 1979 року, коли також від бомби палестинських терористів загинуло 3, а було поранених 50 осіб.

В Тріполі пресове аґентство проарафатської фракції Палестинської Визвольної Організації заявило, що ця фракція відповідальна за вибух в автобусі. Але речник збунтованої фракції заявив у Дамаску, що відповідальною є одна із збунтованих частин.

Прем'єр-міністер Ізраїля Їцак Шамір видав заяву, в якій говорить, що будуть зроблені всі необхідні старання, щоб винні були виявлені та покарані.

Згідно з ізраїльським радіо, поліція арештувала 41 запідозреного після вибуху, але випустила всіх, крім чотирьох.

Бомба вибухла в переповненому автобусі в центрі Єрусалиму на бульварі Герцля, заселеній ізраїльцями. Згідно з оповіданнями очевидців вибух зірвав цілий дах автобуса і порозкидав нещасні жертви довкола розбитого автобуса на яких 100 ярдів.

Високий старшина морської фльоти ЗСА заявив у вівторок, що інформація про американський бомбовий рейд в неділю на становище сирійської протиповітряної оборони були неповні. В дійсності американські летуни зустріли сильніший протилетунський вогонь, ніж загально сподівалися, і це було причиною американських втрат. Два літаки були зістрілені, а третій був пошкоджений але зумів повернутися на літаконосець.

Адмірал, який не бажав бути названим, далі сказав, що американські втрати були в нормальних межах, якщо взяти до уваги інтенсивність вогню. Понад 40 ракет було випущено і тисячі вистрілів протилетунської артилерії були спрямовані на 28 атакуючих літаків.

Сирія заявила у вівторок, що її протиповітряна оборона зістрілила два ізраїльські безпілотні літаки над своїми становищами у східньому Ливані. Військовий речник Ізраїля в Тель Авіві підтвердив зістрілення лише одного літака. Ізраїль вживав такі „пустодзвонні" літаки для виявлення сирійських радарних систем, протилетунських ракет та інших наземних систем протилетунської оборони.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІНІВ Фердинанд Маркос прийняв у понеділок, 5-го грудня, компромісову формулу, яку схвалила його правляча партія, про вибори його наступника у випадку, коли президентське місце залишиться вільним у наслідок смерти або неможливости продовжувати перебувати на становищі президента.

ДВА СОВЄТСЬКІ підводні човни постійно патрулюють прибережні води Ливану поблизу Бейруту. Військовоморська розвідка ЗСА повідомила Пентаґон, що совєтські човни виявлені поблизу американських кораблів у цьому районі. Висока офіційна особа ЗСА сказала, що совєтська морська і повітряна розвідки постійно патрулюють цей район від того часу, як американці появилися там, але два підводні човни, виявлені в неділю, підплили найближче до американського з'єднання кораблів і перебували там на протязі „декількох годин".

ВИСОКИЙ СОВЄТСЬКИЙ офіційний представник начальник генерального штабу маршал Ніколай Оґарков на пресовій конференції в Москві в понеділок, 5-го грудня, заявив, що та сама американська тактика, яка перервала переговори в Женеві про обмеження ракет середнього засягу в Европі, тепер загрожує зривом переговорів про зменшення кількости стратегічних міжконтинентальних ракет та іншого стратегічного озброєння. На тій же самій пресовій конференції високий офіційний діяч комуністичної партії Леонід Замятін відповів на питання кореспондентів відносно стану здоров'я совєтського лідера Юрія Андропова, який не появляється публічно вже від 18-го серпня цього року. Замятін повторив попередню версію, що Андропов виліковується від простуди, але „бере повну участь у партійних і державних справах".

ПРАВЛЯЧА ВІЙСЬКОВА хунта Аргентини вирішила в понеділок, 5-го грудня, саморозпуститися і передати всю повноту влади новообраному парляментові, цивільному демократичному урядові та новообраному президентові Раулеві Альфонсінові, який прийме президентську присягу в суботу, 10-го грудня. На церемонію присяги запрошена колишній президент Аргентини Ізабеля Мартінез де Перон, яка перебуває на добровільному вигнанні в Еспанії. Речник військової хунти заявив, що декрет про розпуск хунти буде проголошений після присяги новообраного конґресу і ратифікації новозаприсяженим конгресом вибору президента Альфонсіна.

В АМЕРИЦІ

КОНҐРЕСМЕН ДЖЕК КЕМП, республіканець зі стейту Ню Йорк, запропонував створити щось в роді пляну Маршалла для Латинської Америки, бо іншого виходу немає і без розв'язки економічних проблем в цьому районі світу, не може бути розв'язки політичної і військової. Конгресмен Кемп, дорадник президентської двопартійної комісії очолюваної колишнім державним секретарем Генрі Кіссінджером, пише у листі до голови комісії, що в парі з політичними заходами мусить бути розбудована економічна допомога для латиноамериканських держав, бо інакше комуністична доктрина роз'їдатиме тамошні народи. На думку Кемпа Південна Америка немає нічого до страчення крім особистої свободи і тому не треба дивуватися, що комуністи Совєтського Союзу, Куби й інших держав мають деякі успіхи у веденні своєї облудної пропаґанди.

ТОРНАДА, СНІГОВІ і дощеві бурі та зливні дощі продовжують бушувати в багатьох стейтах Америки. В Алабамі й інших південних стейтах випало в останніх трьох днях більше як 10 інчів дощу і багато осіб опинилися без даху над головою, або були змушені покинути свої житла з огляду на заливи. На заході, головно в північній Каліфорнії гураґани із силою вітру до 100 миль на годину, знищили багато мешканевих домів і нанесли багато матеріяльної шкоди. У Колорадо, Міннесоті та інших стейтах випало 12 інчів свіжого снігу, а в стейті Юта від снігових заверюх, ледом покритих шляхів, низької температури загинуло досі 12 осіб. Багато випадків смерти і поранення є також в інших стейтах.

У ВІВТОРОК, 6-ГО ГРУДНЯ, до ЗСА прибув король Еспанії Хуан Карльос з дружиною королевою Софією, щоб у Ню Йорку взяти участь в церемонії надання йому почесного докторату і золотої медалі від Нюйоркського університету за його гуманітарну працю та допомогу у встановленні демократії в його країні. У четвер, 8-го грудня, королівська пара від'їде до Вашінгтону на зустріч з президентом Роналдом Реґеном і Першою Лейді Ненсі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Потурання експортові комунізму

Ще перед вакаціями Палата Репрезентантів 227 голосами проти 194 відмовилася асиґнувати суму, якої бажав президент Реґен для ведення засекречених дій американською розвідчою аґенцією Сі-Ай-Ей, націлених на зміну комуністичного режиму в Нікараґуа, яка — у змові з СССР і Кубою — веде комуністичну партизанку в Ель Сальвадорі, щоб і там насадити комуністичний уряд. Голова демократичної більшости в Палаті Репрезентантів, конґресмен Томас О'Нілл арґументував відкинення цієї пропозиції Президента, так би мовити, принциповим становищем, що Нікараґуа — це самостійна держава і Америка не має права втручатися у її внутрішні справи та старатися за зміну тамошнього уряду. Але водночас та сама демократична більшість в Палаті Репрезентантів непослідовно призначила 50 мільйонів долярів для заприязнених з Америкою країн, щоб не допускати до обширу Центральної Америки зброї для комуністичної підривної акції.

Становище більшости демократів у Палаті Репрезентантів перечить життєвим інтересам ЗСА і воно нелогічне, бо й самі розважливіші демократичні діячі признають, що експорт комуністичної революції загрозливий для миру і безпеки у всьому світі, у тому числі й Америки, та що було б нещастям, якби на самому порозі Америки постали „нові Куби". Можна не дивуватися таким ультра-ліберальним демократам, які дотепер не збагнули суті московського большевизму і все ще пливуть у фарватері тієї жалюгідної наївности, яку найкраще зформулював Ф. Д. Рузвелт, коли він прославляв Сталіна, як „доброго старого вуйка Джо". Але треба дивуватися такому досвідченому політикові як Томас О'Нілл і всім тим конґресменам, які повторюють страхітливу помилку з часу в'єтнамської війни: зв'язувати руки американському війську й американській розвідці та потурати експортові комуністичної революції. Можна дивуватися, що все ще в Америці покутує психопатичний страх перед „другим В'єтнамом", з повним нехтуванням історичної правди, що в'єтнамську війну Америка програла тільки й виключно з власної вини, бо спутувала руки власним генералам і вела тактику, яка сприяла В'єтконгові. Коли тодішній президент Линдон Джансон заявив, що він веде війну „обмеженими засобами для обмежених цілей" і одверто запевнив Москву і Ганой, що американське військо не вступить на територію Північного В'єтнаму і Америка не буде намагатися змінити тамошнього комуністичного режиму, то це було зелене світло для Москви і комуністичного Північного В'єтнаму спокійно вести далі імперіялістичну війну, яка закінчилася — з вини Америки — наставленням комунізму в цілому колишньому Індокитаї: в обох частинах В'єтнаму, в Ляосі і Камбоджі.

Є між демократами розумні державні мужі, такі, як недавно померлий сенатор Генрі Джексон. Але є й надалі такі, як колишній губернатор нюйоркського стейту і колишній амбасадор ЗСА у Москві Аверел Гарріман або теперішні сенатори Едвард Кеннеді чи Гері Гарт, які обурюються, що Уряд підтримує приязні зв'язки з Чіле чи Ель Сальвадором, хоча там немає повноти людських прав, зате ніколи не таврують жорстокого режиму в Совєтському Союзі. Коли совєтські джети зістрілили південнокорейський літак і вбили 269 невинних цивільних чоловіків, жінок і дітей, Конґрес уперше в своїй історії натаврував окремою резолюцією таку поведінку. Але кремлівські володарі мають рацію, що „корейський епізод" забудеться, всупереч пересторозі Роналда Реґена, щоб ніколи його не забувати. Американські лібералі забудуть його і відмова фінансувати операції на зміну режиму в Нікараґуа є доказом, що той „епізод" уже забувається.

Є між демократами також розумні люди. Між іншим, демократичний посадник Ню Йорку Едвард Кач, запитаний, що він думає про потрібну реакцію на терористичний акт в Ливані проти тамошнього американського війська, висланого на просьбу ливанського уряду, більш-менш відповів так: „Проти уряду, який винуватий у такому терорі, треба би вислати велике військо і скинути його". Але американські лібералі панічно бояться, щоб Америка не стала „світовим поліціянтом", хоч це власне було б спасенням для вільного світу і це була б почесна роля лідера вільного світу — З'єднаних Стейтів Америки. Та щоб здійснити це — треба дати змогу такому державному мужеві, як Роналд Реґен, дозброїти Америку, щоб вона не була державою ч. 2 після СССР, імперії ч. 1. Треба зрозуміти, що силовий чинник все ще є вирішним чинником у політиці.

Володимир Левенець

ЧИ ПРИГАСАЄ ЗІРКА Ю. АНДРОПОВА?

Вістки про поганий стан здоров'я, ув'язнення в окремому військовому шпиталі, а навіть смерть совєтського генсека голови Президії Верховної Ради СССР Юрія Андропова, привели до цілого ряду нових контроверсійних міркувань на Заході на тему: чи дійсно пригасає зірка колишнього кагебіста і хто евентуально після нього очолить новітню, єдино існуючу в світі комуно-московську імперію.

Так звані кремлелоги, тобто знавці проблематики відносин у Совєтському Союзі, стоять перед великою загадкою, бо в СССР, ще з часів Сталіна ввійшло у звичку засекречувати приватне життя совєтських лідерів. Один з американських дипломатів, а також загал західніх журналістів нарікає що в урядових інстанціях майже неможливо довідатись правди, а люди ті особливо, які дещо знають мовчать, а ті, що знають менше, або цілком мало, говорять багато, але в цьому немає жадного толку.

Треба пригадати, що подібна ситуація існувала після смерти Йосифа Сталіна і ще недавно після смерти Леоніда Брежнєва. Коли вони вже лежали на смертному ложі, пересічний громадянин СССР не відважувався говорити про стан їхнього „здоров'я" не то що про смерть, щоб не накликати на себе каральних органів НКВД-КҐБ. Подібне діється й тепер. Ю. Андропов не появився на овиді майже 100 днів, тобто від 23-го серпня ц. р. З того часу в Москві поширюються превірізні чутки пов'язані з його здоров'ям і спекуляціями: хто буде черговим диктатором СССР? Спершу офіційні версії совєтського агентства ТАСС говорили про „простуду" Андропова. Про це він і сам говорив в листі, який поспішно розголосило ТАСС у цілому світі. Але інші поголоски говорили про серйозну хворобу і навіть поранення. Англійська газета „Дейлі Експресс" з 16-го листопада, на основі інформацій з кіл західньоевропейської розвідки, інформувала, що в совєтського лідера стріляв з пістоля син Л. Брежнєва Юрій за сімейні непорозуміння, і що це є дійсною причиною довгої відсутности Ю. Андропова в публічному житті країни. Згадана газета натякала, що ще за свого перебування на пості керівника КҐБ Андропов плів сіті змови проти сім'ї Брежнєва в намаганні не допустити до назначення вибраного Л. Брежнєвим свого наступника Константина Черненка. „Дейлі Експрес" пише, що Ю. Андропов нібито лікується від ран. Цю вістку передрукували також інші західньоевропейські газети.

Офіційно, однак, Ю. Андропов „перестуджений" і тому не міг взяти участи в праці з нагоди 66-ої річниці так званої жовтневої революції на Червоній площі в Москві, хоч зараз після паради посилились чутки в Москві, що хвороби Андропова — нирки, серце і недуга Паркінсона — до тієї міри проґресували, що він прикутий до спеціяльних машин і його дні пораховані. Офіційного комунікату в тій справі не було і західні спостерігачі не могли довідатись нічого про долю совєтського диктатора. Вміжчасі в кінці листопада французька газета „Ле Монд" написала, що совєтський лідер хворіє тяжко на сенильну недугу, яка проявляється у заниканні клітин мозку. Симптоми цієї недуги завважили, мовляв, останні два відвідувачі Андропова, які зустрічалися з ним коротко перед зникненням з активного життя.

Правда це чи ні, покаже майбутнє. Якщо він не появиться також на черговій сесії Верховної Ради СССР, заповідженої 28-го грудня ц. р., то це вказуватиме на дві можливості: Андропов таки дійсно поважно хворий, або сильна армійська фракція в Центральному Комітеті компартії і Політбюро на чолі з маршалом Дімітрієм Устіновим таки вирішила перебрати ініціятиву у свої руки і перетримує, якщо не гірше, генсека у засекреченій „лічниці" під стислою контролею, як про це кружляли знову ж таки неперевірені чутки з Москви.

Повідомленя про сесію Верховної ради СССР порізному інтерпретується на Заході. Помірковані совєтологи кажуть, що до того часу Андропов дійсно „підніметься" і братиме участь в сесії, про що останньо говорять в Західній Німеччині, або компартія махнула на все рукою і проводитиме заплановану сесію без його участи. За два дні до сесії має відбутись пленум ЦК КПСС, якщо генсека не буде на цьому пленумі, поголоски про його заміну на цьому пості очевидно зміцняться в самому СССР і на Заході. Найвірнішу аналізу подій в ССР зробив, мабуть, Майк Блейр у грудневому числі „Спатлайт".

На думку одного західнього дипломата, який не бажав бути названим, але на якого покликається кореспондент агентства Юнайтед Пресс Інтернешенел Стівен Рід, у Москві вже розпочалася боротьба внутрі компартії за пост генерального секретаря. Головними кандидатами у цій спекулятивній кампанії називаються молодші члени компартії — 52-річний Михаїл Ґорбачев, 60-літній Ґеорґій Романов та інші.

Такі чи інші міркування чи здогадні інформації кореспондентів з Москви на тему змін у верхівці СССР треба, однак, трактувати дуже обережно. Відомо ж бо, що старий большевик Константин Черненко, не зважаючи на свій похилий вік, все ще має амбіції стати генсеком ЦК КПСС, на передове місце висувається також майже його одноліток 74-річний Андрей Ґромико, теперішній міністер

(Закінчення на стор. 3)

Ольга Кузьмович

Іван Смолій і його „Неспокійна осінь"

Уже сорок років минуло, коли це Друга світова війна струснула цілим світом. Ця ґльобальна війна на тих, що її пережили, залишила незатертий знак і глибокі блізни. Вона до сьогодні віддзеркалюється у сотнях книжок, повістей, мемуарів, розвідок. І хоча б як ми, ті, що її пережили, хотіли б призабути її страхіття, їх пригадують нам книжки і фільми, а якже часто — кошмарні клаптики спогадів чи снів. Хто ж із нас, старших, не будився у тих сорока роках облитий потом із макабричного сну, в якому падуть на нас бомби, заїздить „чорний ворон" під хату, чи жене за нами поліція одного із окупантів?

Тому, коли беремо в руки книжку, що знову живо пригадує нам оті жахливі події читаючи, ми мимохідь порівнюємо їх до власних переживань, здогадуємося скільки в романі правди, а скільки уяви письменника і неодмінно хочемо розгадати — чи в особі героя не ховається сам автор. Так, справді, у белетристиці з воєнною тематикою завжди можна найти щось із прославленого „Діхтунг унд Варгайт" — а персонажі та їхні переживання переплітаються із авторовими, якщо він був свідком тих подій. Все ж нам не можна забувати, що письменник не репортер і йому вільно відбігати від дійсности та творити ситуації і висновки такі, які йому і тільки йому видаються найкращі. При тому також не можемо забувати, що добрий літературний твір залишиться довго і його читатимуть пізніше ті, які не переживали описаного часу і не будуть шукати порівнянь із власними споминами, а в герої бачитимуть знайомого особисто автора.

Хотілося б під тим саме кутом розглядати роман Івана Смолія. Але... воно нелегко, коли автор вам знайомий близько, коли він саме журналіст і письменник, — а події „Неспокійної осені" такі вам до болю близькі. І хоча відстань сорок років велика — актуальність переживань героїв повісті, їхні розмови, міркування, ствердження кидаються раз-у-раз у вічі із сторінок книжки.

Ми разом з автором, а може і з його героєм Маркіяном Сумиком переживаємо повні небезпеки дні, його поворот до підпільної праці, розчарування горезвісним поділом його друзів на два табори: „Тепер два провідники, два полюси, а молодь, як ті опилки, то до одного, то до другого приникає".... стверджував провідник Вовк, приготовляючи своїх вояків до бою.

• • •

Серед численних дійових осіб находимо всі можливі постаті, що їх створили обставини: фольксдойчерів, ґестапівців, польських перекинчиків з надією на перемогу Армії Крайової, совєтських вислужників. Таких, або їм подібних типів довелося пізнати кожному, хто проживав на Західніх Землях України між 1941 а 1944 роками. Безперечно деякі із них у цій повісті — переяскравлені, деякі видеалізовані, подекуди вражає може надто глибока аналіза політичної ситуації висловлена селянськими устами (Чи не перемагає тут часом рука, звикла до писання роками численних політичних статтей?). Але автор сам похоплюється і відразу з гумором наводить слова англійського журналіста після відвідин в Галичині: „Гарний нарід оті ваші селяни, в політиці розбираються, але в господарці менше..." але зараз таки боронить їх, стверджуючи, що „хтось мусить думати, а як додати до еґомосця і пару студентів того здорового хлопського розуму, то всякий політичний ребус можна розв'язати..."

І так в цілій повісті з-під пера автора таки найсильніше виступають сини села, сини темної урожайної української землі — із одного і другого боку Збруча. Це — Іван — вірний фірман інженера Грабця, це Карпенко — комсомолець, що вбиває свого партійного друга і стає вірним воїном УПА, це ті хлопці — верховинці, яким завдячуємо славу УПА. Либонь одна із найбільш потрясаючих картин повісти, що чомусь так дуже нагадує мені Стефаника — це зустріч Івана з братом Николаєм. „То с вже ту Україну збудував ци ні? А шляк би тя трафив, — то будуєш вже кілько і що с вскурав?" — кидає з люттю Николай в сторону підпільника Івана! „Гадаєш, що я ся вас бою, тих бандерівців, мельниківців і всяких патріотів?"... і кидається один на одного і тільки мати охороняє перед братовбивством.

Які прості і праві думки у того Івана після цієї конфронтації поглядів з братом „Справді, чому не мають держави? А тому, що не кожний тягне за своїм, а хилиться перед чужим і що нема між ними відважних людей. Співають з козацького роду, а все боягузи і як прийде постояти за своє, то втікають.." Може для підтвердження тієї сумної правди, стільки хитання, сумнівів, а то і людських слабостей у героїв „Неспокійної осени" з міста: у Маркіяна, у батька Ліди-аптекаря чи у самої Ліди. „Ти знаєш, яка найдивніша прикмета нашої молодої галицької інтеліґенції? Вона не випробувала своїх сил в змагу, не мала змоги за Польщі зайняти відповідальних становищ і відчути вагу обов'язків... Це імпровізатори, просвітяни, промовці. А коли прийде до твердого, втекли крутії... про відвагу не згадувати. А до свого брата жорстокий, безоглядний..." — ось так самих себе характеризу-

(Закінчення на ст. 3)

Іван Головінський

РОЗУМ І ПОЧУВАННЯ ЯК РУШІЙНІ ЧИННИКИ НАШОЇ ДІЇ

I.

В старині мудреці і філософи, а в сучасному часі науковці уважали і уважають розум і почування рушійними чинниками нашої дії. Співвідношення поміж розумом і почуваннями є рішальним чинником, від якого залежить те, чи наша дія буде доцільною, будуючою, чи може шкідливою, руйнуючою. Основна проблема в тому, що розуміння понять розуму і почувань та їхнього співвідношення залежить від багатьох чинників, як наприклад, рівень наукової ерудиції, теоретична орієнтація та наукова ділянка, в рамках котрої розглядаємо ці питання. Наприклад інакше розглядають це питання психологи чи педагоги, а інакше невролоґи чи фізіологи. Самозрозуміло, що в газетній статті неможливо розглянути усі багатогранні аспекти скомплікованого співвідношення поміж розумом і почуваннями. Це співвідношення залежить від рівня фізичної, психічної й умової зрілости людини, її виховання, світогляду, минулих переживань та обставин, серед котрих вона перебуває.

На цьому місці постараюся подати коротко погляди деяких сучасних науковців на тему суті розуму і почувань та їхнього співвідношення. Тут слід підкреслити, що хоч для кращого розуміння теми говоримо окремо про розум, а окремо про почування, в дійсности ці два поняття являють з себе два полюси психо-фізіологічної активности нашого організму.

Нам здається, що ми усі маємо ясне поняття про те, що це таке розум. Одначе, якщо б ми застановилися на хвилину, то прийшли б до висновку, що легше є відповісти на питання, чим характеризується розумна дія, ніж дати точну відповідь на питання, що таке розум? Навіть на питання „чим є характеристична розумна дія?" дістанемо багато різноманітних відповідей, які будуть залежати від освіти, світогляду чи ідеологічно-філософічної орієнтації. Тому не диво, що маємо різні наукові пояснення, що таке розум? В загальному, одначе, науковці згідні в тому, що основною функцією розуму є організувати і унапрямлювати дію людини в рамках далекойдучих плянів. Є загально відомим фактом, що із усіх створінь єдина людина спроможна своїм інтелектом віддзеркалювати минуле, розуміти сучасність та впливати на хід майбутніх подій. Ряд визначних науковців, між ними Шеррінґтон, Тайлгард де Шардін і Пяже, висловлювали погляди, що розум людини є віддзеркаленням порядку і доцільности, які завважуємо у всесвіті. Шеррінгтон, відомий британський невролог, писав, що вже саме існування розуму людини підтверджує докази на існування доцільности у всесвіті. На думку Тайлгарда де Шардіна розум і думка людини від самого початку існування були в центрі суспільно-культурної еволюції.

Здається, можна сміло твердити, що розумне поступовання є характеристичне тим, що воно веде до наміченої мети, уникаючи помилок минулого.

На наші рішення, одначе, впливає не тільки розум, але також і почування, які в деяких випадках і в деяких людей є більш рішальними, ніж розум. Тому для розуміння дії людини треба також обміркувати, яке є співвідношення поміж розумом і почуваннями. Від початків писаної історії людства питання почувань захоплювало мислителів, філософів, письменників і поетів. Твори Зороастра (Заратустри), Конфуція, єгипетські інтерпретації снів, грецька мітологія та римські поеми ще до сьогодні дають джерельний матеріял для глибинної психології. Відомо, що твори таких поетів і письменників, як Ґете, Шіллер, Шекспір і Достоєвський, мали сильний вплив на формування поглядів Фройда і Юнга. Скарбницю інтерпретації людських почувань знаходимо у творах Тараса Шевченка (див. Іван Головінський: „Шевченко і Достоєвський, два психологічні контрасти", „Свобода", 2-го травня, 1979).

В психологічній літературі знаходимо численні теорії на пояснення почувань. У цій статті згадаю тільки про три напрямки: психодинамічний, фізіологічний і когнітивний. Представники психодинамічного напрямку є цілий ряд теоретиків, як наприклад, Фройд, Юнг, Адлер, Раппапорт, Еріксон, Роджерс, Маслов та інші. Хоч між ними є деякі розбіжності в інтерпретації почувань і структури особовости, усі вони приймають за міродайні основні заложення психоаналізи, зформульовані Фройдом і Юнгом. Психодинамічний напрямок уважає, що наші почування мають своє джерело в архаїчній примітивній частині нашої особовости, яку окреслено поняттям „ід" (щось). В основному „ід" керується біологічними гонами. Під впливом розвитку, виховання та інтелектуального дозрівання формується наше „іго" (я). „Я кермується не гонами-інстинктами, а розумними, раціональними потребами.

(Продовження буде)

Іван Стебельський

ВІД КОМІТЕТУ ДО „БАБИН ЯР ПАРКУ" В ДЕНВЕРІ

III.

Ця неясна ситуація і виразне небажання Фундації мати з нами офіційну зустріч, і тим самим визнати наш комітет як рівнорядний чинник у справі парку, приневолив нас звернутися безпосередньо до директора парків Джо Чіянчо як до рішаючого фактора й відповідального за дальшу розбудову й викінчення парку. На мій телефон про бажану зустріч у справі парку Чіянчо відповів позитивно.

Пізніше показалося, що це наше рішення було одним з найважливіших у дальшому розвитку подій. Уже тоді ми вирішили вести переговори й робити натиск тільки на директора парків, а посадника міста Вілляма МекНіколса не турбувати цією справою, а залишити його як нашу останню оборону. Ми ще тоді не знали, що Чіянчо є довіреним співпрацівником і найкращим приятелем нашого посадника, — факт, що мав велике значення у дальшому й позитивному розвитку подій.

На зустріч з Дж. Чіянчо десь при кінці квітня пішло нас трьох, а саме: я, Ю. Мошинський і Д. Желем. Ми були добре підготовані до цієї першої і дуже важливої зустрічі. Озброєні офіційним листом і деякими матеріялами доказового характеру, ми переконуючо представили наші слушні домагання участи української громади в будові парку і введення засадничих змін у вже запроєктованих Фундацією головних написів на величезних ґранітних монолітах. Наші намагання договоритися безпосередньо з Фундацією до нічого не довели. Ми звернули увагу директора парків, що тут мається до діла зі злою волею із неврахуванням історичних фактів. Цей факт буде погано свідчити про управу міста Денверу, яка спонзорує і будує цей парк. Можуть бути також всілякі інші клопоти для міста. Ми теж заявили, що наш комітет є рішений боротися до переможного кінця і має за собою усю вільну українську громаду у діяспорі.

Директор парків прийняв наші домагання прихильно, оправдавшись, що він нічого не знав про правдиві події у Бабиному Яру та історичні обставини. Своє знання обмежував лише до інформацій, що їх отримав від представників Фундації. Обіцяв негайно піднести цю справу на найближчому засіданні міської управи та передати залишені матеріяли особисто посадникові.

І так почався натиск на Фундацію з двох боків, а саме з боку директора парків, а також писанням листів як до посадника міста, так і президента Фундації.

Під напором цього тиску, який тривав від кінця квітня до половини липня, остаточно Фундація була примушена погодитися на зустріч з нашим комітетом, щоб вислухати наші домагання і прийняти рішення. Перша зустріч відбулася 29-го липня 1980 року у пресовому клюбі. В ній узяли участь майже всі члени нашого комітету й члени Екзекутиви Фундації.

Я ніколи не забуду перебігу цієї найважливішої і рішаючої зустрічі, що приневолила Фундацію підписати нашу першу умову, визнати наш комітет як рівнорядний чинник, погодитися на зміну написів згідно з історичними фактами та прийняти нашу дальшу співпрацю у будові й відкритті парку.

Сама зустріч мала дуже бурхливий перебіг. Після слова Г. Ґінзбурґ і інших членів Екзекутиви, що ми приходимо на готове, сама бо ідея парку, ціла дотеперішня, майже десятилітня, праця, здобуття 27 акрів землі від міста, придбання великих публічних фондів, це виключно заслуга жидівської громади й Фундації. Мовляв, де ми були, коли йшла нелегка праця. Отже ми не маємо жадного права на місце в парку й на жадні інші домагання. Вкінці вийшов запит чому ми перешкоджаємо їм у праці. Будуймо свій власний парк і там ми зможемо робити, що захочемо. Вони не будуть нам робити жадних перешкод.

На ті вступні, досить терпкі, завваги ми відповіли, що засадничо ми не заперечуємо їхніх заслуг і вкладеної великої відданої праці, але це є публічний парк, отже поперше ми маємо право там бути, а подруге ці трагічні події мали місце в Бабиному Яру, що є частиною української землі. Там же впало біля 80,000 українських жертв і цей сумної слави Яр являється спільною могилою як українців, так і жидів та інших національностей. Загальне число замордованих не є 100,000, а поверх 200,000 осіб. Вони поширюють історичне баламутство незгідне з правдою.

Ми сказали, що зголошуємо наші претенсії і співпрацю пізно не з нашої вини, бо ніхто ніколи, не зважаючи на попередні обіцянки, українську громаду до активної участи не запрошував. Ми теж заявили, що ми є твердо рішені боротися усіма леґальними засобами і, якщо зайде потреба, справу до вирішення передамо до суду.

Така заява викликала реакцію їхнього адвоката, який несподівано для усіх ударив п'ястуком у стіл і заявив, що він ніколи, як правний заступник Фундації, не погодиться на зміну написів у нашу користь, бо жадних українських жертв у Бабиному Яру не було й не може бути мови про якусь там співпрацю.

У відповідь на цю заяву я ще сильніше вдарив своїм п'ястуком у стіл і заявив, що вони зараз виконують моральний ґеноцид супроти моїх друзів таких як Олена Теліга й її чоловік, Іван Рогач і його сестра, Петро Олійник, Іван Ірлявський та тисячі інших замордованих тими самими катами і якщо вони хочуть боротися то ми приймаємо виклик і ніколи не відступимо від наших справедливих домагань.

Моя заява, зроблена піднесеним голосом, викликала велику констернацію і повну мовчанку поміж членами Фундації. Заходила загроза перервання переговорів і в зв'язку з тим непевної дальшої долі самого парку.

Перша опанувалася Г. Ґінзбурґ і вже спокійним голосом запропонувала продовжувати переговори й старатися дійти до згоди для добра спільної справи. Тоді той сам адвокат, що вдарив п'ястуком у стіл, запропонував коротку перерву в нарадах, щоб мати змогу разом з першим заступником президента Аланом Ґасом вийти на коридор і довірочно порадитися, як цю справу вирішити. Ми радо погодилися на його пропозицію, бо явно бачили, що наша справа перемагає і нам нашою рішучістю і самопевністю удалося зламати сильний спротив членів Фундації.

У висліді нарад прийнято компроміс відносно написів і узгоджено нашу першу спільну умову, що започаткувала дійсну співпрацю обох комітетів.

(Продовження буде)

Іван Смолій...

(Закінчення зі ст. 2)

ють інтелігенти у повісті.

Чи не кидається у вічі вірність тієї сумної характеристики, яка досьогодні ніяк не втратила на актуальності? І тому не диво, що усі симпатії автора за тими нехитрими дітьми села, дітьми зеленої верховини, які мають відвагу, які не тікають перед ворогом і не дискутують хто більший патріот! І чи на ділі не завдячуємо таким Іванам чи Карпенкам не один геройський чин Другої світової війни, а зокрема у легендарній УПА?. Такими власне героями вони зарисовуються у повісті Смолія, що змальовує їхні постаті з великим теплом і розумінням. Але при цілій драматичності і живості подій „Неспокійної осені" автор уміє дати читачеві також не один прегарний опис природи Західних земель, тих зелених верхів і лісів, що стояли найвірнішим союзником українських підпільників. В тих описах, як і у фабулі бачимо немов продовження ранішої повісті Смолія „У зеленому Підгір'ї", яка видана у 1960-му році представляє першу зустріч українського гірського села із совєтським окупантом.

У цілому письменницьку дорібкові Івана Смолія, події Другої світової війни не лише дали йому широку тематику, але саме ці твори вийшли найсильніші та найкращі. Це оповідання „Дівчина з Вінниці", „Зрада", „Останній бій", „Зелена кладка", але в першу чергу повісті: „Кордони падуть", „У зеленому Підгір'ї", а тепер Панорама однієї неспокійної осені, як назвав автор останню свою повість, нагороджену в 1980 році 1-ою нагородою Літературного Конкурсу ім. Лесі і Петра Ковалевих, як і першу нагороду від Українського Літературного Фонду ім. Франка 1982 року.

Якраз у тих повістях-панорамах куди більше краси, драматичного напняття і серця письменника, — як у творах вже із післявоєнною тематикою. Хоча ми, які разом з автором переживаємо наново ці неспокійні роки і ці болючі події, не можемо бути зовсім об'єктивні, а все ж, здається, нам, що і тих із молодших поколінь, які не заторкнені вже кошмарами війни, саме та література творчість Смолія може зацікавити та бути знаменитою лекцією нашої найновішої історії. А „Неспокійна осінь" читається одним духом та немає їй багато подібних у сьогоднішній українській літературі.

Гому треба дякувати авторові, що пригадав нам цю неспокійну осінь. Що пригадав нам тепер у 80-их роках ці трагічні, але як шляхетні своїми поривами часи з їх найкращими акторами — дітьми української землі, які навіть, не зважаючи на розбрат і різниці поглядів боролися спільно за ідею.

І ще треба бути вдячним авторові за його глибоку віру і його оптимізм, яким закінчує свою розповідь: „...одне певне: зійде сонце знову на сході, підніметься від землі все вище і засяє чистим золотом на ще чистіший блакиті завтрішнього дня".

І ми, читачі, з цією вірою автора, яка і нас захоплює, замикаємо з внутрішнім спокоєм цю непересічну в наших часах книжку.

Незабутній бенкет

Так можна назвати бенкет, яким відзначили в Баффало 5-го листопада 1983 року сорокову річницю створення у квітні 1943 року Української Дивізії „Галичина", яку на початку 1945 року переформовано на Першу Українську Дивізію Української Національної Армії.

З різних причин можна назвати цей бенкет незабутнім. Наприклад, незабутнім є сам факт створення Дивізії „Галичина", незабутнім є той підйом, що його пережило українське населення (принаймні Західньої України); незабутнім є ентузіязм української молоді, яка, не зважаючи на тодішню ситуацію, пішла за голосом Слуги Божого Андрея Шептицького, а слова його звучали приблизно так: нікча ціна не завелика, щоб мати власне військо. І ця молодь масово зголошувалася до свого війська (понад 80,000 добровольців!), дарма, що це був уже час, коли треба було сподіватись програти надії, дарма, що кожний доброволець був свідомий того, що за ідею створення свого війська треба буде заплатити високу ціну, ціну крови. І ту ціну українська молодь заплатила під Бродами в липні 1944 року. Кров дивізійників, одначе, не була пролита намарно. Разом з пролитою кров'ю була передана молодшим поколінням естафета, переб рана від славного гетьмана Івана Мазепи: Нехай вічна буде слава, же през шаблі маєм права. Таку саму естафету в тому часі несла інша збройна рука українського народу — Українська Повстанська Армія.

У зв'язку з цим ініціятори відзначення дивізійного ювілею вважали за відповідне запросити до участи в підготові ювілею побратимів по зброї з лав УПА. Згодом цю ідею поширено, й до Комітету запрошено ще й представників інших комбатантських організацій, які існують на терені Баффало, а саме: представників 23-ої Станиці Українсько-Американських Ветеранів ім. Володимира Голинського і представників старшої від неї Станиці Українсько-Американських Ветеранів ім. Йосифа Грічка. Не помилено стрільця Карпатської Січі (мабуть, єдиного в Баффало) Михайла Проценка. Духом з Комітетом були й комбатанти з часів Визвольних Змагань, але з огляду на вік і на стан здоров'я брати активну участь в Комітеті вони не могли. Їхній вік не дозволяв їм навіть взяти участь у самому бенкеті.

Хоч бенкетом відзначувано засадничо 40-річчя постання Дивізії, то ювілей цей пов'язано із 65-ми роковинами великого Листопадового зриву. Чіткє пов'язання цих двох історичних подій зробив мистець Мар'ян Борачок мистецьким оформленням сцени і стіни, до якої прилягав головний стіл. Декорація на сцені була присвячена Дивізії, а декорація на головній стіні - Українським Січовим Стрільцям. Декорації найперше поінформували учасників бенкету про характер імпрези, згодом зробила це програма.

Програма бенкету у великій мірі причинилися до того, що ювілейний бенкет залишився незабутнім.

Свято відкрив голова Міжкомбатантського комітету (таку назву дістав Комітет з огляду на його склад, про що була мова вище) інж. Богдан Мороз і згодом дальше ведення програми передав д-рові Андрієві Дякунові, підполковникові американської армії. Зворушливим було прибуття на залю під проводом хорунжого І-ої Дивізії УНА Омеляна Кульчицького досить численного відділу к. вояків Дивізії, які увійшли військовим порядком з прапором, з маршовою піснею „Маширують добровольці". Ще більше зворушливим був апель, що його перевів хорунжий Дивізії Омелян Кульчицький, а сурмач Михайло Петришин, який мелодією пісні „Розпрощався стрілець" віддав полеглим воякам салют, зворушив присутних на залі гостей до сліз. Відділ б. вояків Дивізії був підсилений побратимами з Торонто, Гамилтону,Сейнт Катарінс, Канада, і Рочестеру, ЗСА.

Після апелю колишній вояк Дивізії Онуфрій Білоголовський прочитав Слово Блаженнішого Патріярха Йосифа, що було дане в Римі в квітні 1983 року з нагоди 40-ліття Дивізії.

Відповідну до характеру свята доповідь виголосив хорунжий Дивізії, а тепер голова Братства,з немалим успіхом, доказом чого були грімкі, ентузіястичні оплески присутніх гостей. Рамки для мистецької частини дав хор „Бурлаки", який проспівав по три пісні на початку і при кінці цієї ж частини.

На хорі „Бурлаки" годиться зупинитися на хвилину. Виступив він цим разом після понад однорічної перерви, спричиненої смертю диригента св.п. проф. Юрія Лаврівського. Хор вважав за відповідне відновити діяльність з приводу Дивізійного Ювілею, бож він і є хором при Станиці Братства б. Вояків І-ої У Д УН А. Треба признати, що довга перерва у праці хору не зменшила його вартости, не обнизила його мистецького рівня. На бенкеті хор співав під керівництвом дириґента Михайла Проценка, який колись дириґував хором „Молоді Бурлаки". Тепер цього хору нема. Фортепіяновий супровід для хору „Бурлаки" забезпечила піяністка Ольга Алексевич-Лавні.

Крім „Бурлаків" виступала ще гуцульська оркестра „Троїсті музики" під керівництвом колишнього вояка Дивізії Михайла Мочерняка, який також є скрипалем в оркестрі. Інші члени оркестри: Михайло Ковків (цимбали), Дмитро Мацьків (сопілка), Василь Михайлюк (бубон). Виступ „Троїстих музик", як і завжди, викликав у присутніх гостей миле враження. „Бурлаки" і „Троїсті музики" — це місцеві баффальські мистецькі одиниці, до яких громадянство міста уже звикло. Новиною для громадянства був виступ бандуриста Володимира Моти з Монтреалю, який співом і грою на бандурі у великій мірі причинився до того, що ювілейний бенкет став незабутнім.

Не можна не згадати і смачної вечері, яку приготовило українське підприємство, що є власністю Марії і Зенона Боднарських. Вечерю поблагословив о. митрат д-р Павло Івахів. Бенкет закінчено піснею „Боже Великий, Творче Всесильний", що її заінтонував о. Володимир Вербицький.

Для повнішого уявлення про бенкет подамо ще й число його учасників: було їх приблизно 400. Немалу кількість з них становили представники майже всіх діючих на терені Баффало українських товариств, організацій та установ, з головою УККА включно. Були й гості з-поза міста, переважно колишні вояки Дивізії. Якщо взяти до уваги, що бенкет, про який мова, був уже четвертим в Баффало в цьому осінньому сезоні, то треба скласти признання громаді за вияв такої великої пошани для тих, що рискували життям у боротьбі за краще майбутнє свого народу.

Успішне переведення ювілейних святкувань слід завдячувати також і Міжкомбатантському Ювілейному комітетові, який очолював інж. Богдан Мороз.

Після бенкету учасники мали можливість потанцювати при звуках оркестри Михайла Петришина.

Наступного дня, в неділю 6-го листопада, в каплиці Матері Божої була відправлена Св. Літургія в наміренні українського народу. Відправив її о. Олександер Богун-Кенез. У своїй глибоко обдуманій проповіді о. Олександер згадав про Листопадовий зрив, про Слугу Божого Андрея Шептицького, який помер 1-го листопада 1944 року, і про єпископа на Закарпатті Теодора Ромжу, якого вбили большевики 1-го листопада 1947 року. Після Служби Божої о. Олександер відправив ще Панахиду за тих, які впали за волю України, як також за Владик Митрополита Андрея Шептицького і єпископа Теодора Ромжу. В Богослуженнях взяли організовану участь такі товариства: 49-ий Відділ Союзу Українок, ОЖ ОЧСУ, Пласт, СУМА, Братство б. Вояків І-ої Дивізії УНА. Крім останнього, всі інші прибули з прапорами.

Михайло Лоза

Панелі на ІУ СКВУ...

(Закінчення зі стор. 1)

них і релігійних прав в Україні проводив Ігор Ольшанівський, голова організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні, в якому виступило три панелісти.

Д-р Володимир Душник, редактор „Українського Квартальника", говорив про положення релігії і Церкви в Україні. Він ствердив, що український нарід не має власної Церкви у своїй рідній країні, бо совєтсько-московський режим знищив Українську Автокефальну Православну Церкву в 1930-их роках, а Українську Католицьку Церкву знищила Москва в 1946 році. Панеліст згадав про існування української Католицької Церкви в катакомбах, про пророкання Йосифа Терелі про відновлення цієї Церкви та про злослвний лист московського патріярха Пімена до Папи Івана Павла II за його піддержку Української Католицької Церкви.

Два інші панелісти, Ольга Заверуха, голова Об'єднання Жінок Ліги Визволення України (Канада) і ред. Осип Зінкевич, голова В-ва „Смолоскип", говорили про посилену русифікацію України. Від відбуття конференції в Ташкенті в 1979 році про значення російської мови, яка винесла дуже далекойдучі постанови, русифікаційна політика Москви переводиться систематично і посильно. В червні 1983 року уряд УССР в Києві видав розпорядження для „запевнення, щоб знання російської мови було плавним на рівні з рідною мовою для молодих осіб, що кінчать середні школи,і щоб це було громадським обов'язком кожної молодої людини..."

Панелісти наводили ряд фактів про русифікаційні заходи Москви, особливо у двох слов'янських республіках, Україні й Білорусі.

Чи пригасає...

(Закінчення зі ст. 2)

закордонних справ СССР, Михаїл Тіхонов, голова Ради Міністрів та багато інших. Також відомо, це багато вісток кружляло також під час довгої хвороби Л. Брежнєва, і в той час майже ніхто не брав поважно до уваги особи Ю. Андропова, аж до часу поки він не зрезигнував з посту голови КГБ і не передав його тимчасово своєму наступникові, тоді 64-річному Віталієві Федорчукові.

Дуже помилковими, проте, треба вважати ті прогнози, які говорять про евентуальні еволюційні зміни в СССР з приходом нової людини до влади. Для поневолених Москвою народів залишається єдиний вихід і єдина оцінка: визвольна боротьба при сприйнятливій коньюнктурі, розвал комуно-московської тюрми народів і розподіл СССР на національні держави. Іншої альтернативи, іншого виходу з цього заплутаного становища немає.

Проголошення конкурсу „Україна в англомовних виданнях"

ШОСТИЙ СВІТОВИЙ КОНКУРС ДЛЯ МОЛОДІ ІМ. МАРУСІ БЕК

Зовсім недавно рідко можна було знайти в англомовних виданнях згадки, чи то про Україну чи про українців, чи про українське питання. Сьогодні слова „Украіна" чи „український" можна вже часто подибати на сторінках таких видань. Та ледве чи хто з українців настільки зацікавлений, щоб постійно збирати та зберігати такі матеріяли для майбутнього дослідника чи історика. З метою створити хоч мінімальне джерело, започатковано та проведено конкурси збирання таких матеріялів протягом останніх п'ятьох років. Ініціятором та першим фундатором тих конкурсів була д-р Маруся Бек.

Проголошуючи шостий конкурс, треба підкреслити що ті конкурси запляновані для української молоді у всіх країнах вільного світу. Участь в цих конкурсах є дуже корисною для молоді, бо дає їй можливість наочно побачити, скільки місця та уваги англомовні видання присвячують українським справам, пізнати в якому насвітленні ті справи представлені українським читачам, перевірити точність поданих фактів чи подій з нагоди спростувати, якщо потрібно, та взагалі поповнити своє знання та поглибити свою свідомість відносно своєї української спадщини.

Щоб якнайбільше української молоді могло взяти участь, конкурс поділено на два відділи: для молодших, від 14 до 17 років життя включно, та для старших, від 18 до 24 років включно. Окремі нагороди признаються для обох відділів. Для цього шостого конкурсу треба збирати матеріяли від 1-го січня 1984 року до 31-го грудня 1984 року. Збірники матеріялів можна надсилати на руки Комітету від 1-го січня 1985 року до 31-го березня 1985 року. Надіслані збірники оцінюватиме журі.

За найкращі збірники (взявши до уваги кількість та якість зібраних матеріялів та оформлення збірників) учасники будуть відповідно нагороджені.

Для молодшого відділу: перша нагорода—300 долярів, друга нагорода—200 долярів, третя нагорода — 100 долярів.

Для старшого відділу: перша нагорода—500 долярів, друга нагорода—300 дол., третя нагорода—200 дол.

Щоб стати учасником цього шостого конкурсу на 1984 рік, необхідно листовно зголоситися до Комітету конкурсу якнайшвидше. Зголошення будуть прийматися від 1-го грудня 1983 року до 1-го березня 1984 року. Тоді зголошений учасник одержить від Комітету дальші потрібні інформації про конкурс та забов'язуючі правила.

Щоб придбати якнайбільше учасників, дуже важливо є підтримка та співпраця батьків, виховників та учителів, які могли б добирати та заохочувати найбільш підхожих до участи в цьому конкурсі, з-поміж молоді, яка є під їхньою опікою та на яку вони можуть особисто вплинути.

Що більше, тому що Комітет конкурсу вирішив дозволити не тільки індивідуальну участь, але й групову участь, батьки, учителі, опікуни та інші зацікавлені можуть стати організаторами, а навіть наглядачами таких групових учасників серед одумвіків, сумівців, пластунів, серед учнів ніжчих чи вищих шкіл та навіть серед членів одної родини, які захотіли б збирати матеріяли та комплектувати збірники разом.

Зголошення, подаючи повне ім'я та прізвище, вік та точну адресу, прохається надсилати на адресу: „Ukrainica", 2026 Oakman Blvd., Detroit, Mich. 48238.

За Комітет конкурсу
магістер Степан Віхар
голова

Стефанія Шей
секретарка

БОЛГАРСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство повідомило, що міністри оборони шістьох країн Варшавського пакту зустрілися в понеділок, 5-го грудня, в столиці Болгарії Софії, щоб обговорити протизаходи розміщенню нових американських ракет середнього засягу в Західній Европі. Західні дипломати говорять, що міністри напевно обговорили питання розміщення совєтських ракет на територіях східньоевропейських країн, членів Варшавського пакту.

ВНУТРІШНІ КРИТИКИ сандіністського уряду в Нікарагуа переконані, що недавні жести сандіністів про замирення є фальшиві, косметичні заходи, спрямовані на відновлення свого образу без суттєвих змін у становищі та умовах у країні. Вони спрямовані на обдурення легковірних. В цілому ряді інтерв'ю ці критики заявили, що політичний клімат дещо покращав за останні кілька тижнів, але населення Нікарагуа чекає на більші поступки і рішучу поправку положення. Ці критики, починаючи від промисловців, захисників людських прав профспілкових дисидентських діячів, лідерів опозиційних політичних партій та кінчаючи Католицькою Церквою і опозиційною газетою „Ля Пренса", заявляють одноголосно, що їх вимоги залишилися без відповіді.

ЗАСТУПНИК МІНІСТРА оборони Південної Кореї, звітуючи перед комісією оборони в парляменті, заявив, що два озброєні північнокорейці, які були схоплені минулої суботи, належали до спеціяльної шпигунсько-диверсійної групи, яка діяла проти Південної Кореї.

ОФІЦІЙНІ ПРЕДСТАВНИКИ Адміністрації президента Роналда Регена заявили в понеділок, 5-го грудня, що в наслідок виведення партизанських відділів ПВО з Бейруту минулого року американська дипломатична і розвідувальна служби на Близькому Сході втратили важливе джерело інформації. Центральна розвідувальна агенція встановила широку і дуже продуктивну мережу зв'язків з лідерами ПВО і партизанами в Ливані, не зважаючи на той факт, що ЗСА офіційно відмовлялися вести прямі переговори з ПВО, — заявила офіційна особа. Свою відмову мати прямі відносини з ПВО офіційно мотивувалося терористичною і ворожою діяльністю ПВО по відношенні до Ізраїля. Офіційні представники розвідчої агенції сказали, що така таємна діяльність була схвалена попередніми Адміністраціями, починаючи від президента Ричарда Ніксона.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР Джордж Шулц відлетів у вівторок, 6-го грудня ц.р., до Европи разом з американською делегацією, яка бере участь в річних нарадах Европейського економічного ринку в Брюсселі. Пізніше він полетить ще до Північної Африки і відвідає Тунезію, Марокко, а відтак Португалію. В Европі, крім відвідин Бельгії, Шулц відбуде розмови з представниками уряду Західньої Німеччини, Італії, Великобританії і розмовлятиме в Брюсселі з речниками інших західньоевропейських держав. Розміщення американських нуклеарних ракет в Европі і поширення неспокоїв на Близькому Сході, зокрема в Ливані, напевно будуть порушувані у розмовах.

КОНГРЕСОВА ПІДКОМІСІЯ нагляду над функціонуванням Уряду, очолювана скрайньоліберальним конгресменом Тедом Вайсом, демократом з Ню Йорку, закинула Адміністрації президента Роналда Регена, що вона байдужо поставилася до загрозливої хвороби АІДС яка може стати загрозливою епідемією, якщо дослідні інститути, а головно Центр для слідкування і поборення хвороб не отримає достатньої фінансової допомоги з федеральних фондів. Конгресмен Вайс й інші члени його підкомісії заявили, що Уряд дуже повільно реагує на ці справи, або цілком відмовляється від фінансування соціяльних і здоровельних програм. Центр для контролі хвороб в Атланті був змушений припинити деякі інші програми і скерувати гроші на досліди хвороби АІДС, яка викликає турботу в спільноті, — заявили члени комісії. Республіканські члени комісії відсепарувалися від тісї заяви кажучи, що вона має політичне забарвлення.

ЛЕТУНСЬКА АТАКА американських військових літаків на сирійські позиції і збиття сирійською артилерією двох літаків та інша нібито відплатна атака на позиції американського мирового корпусу в Бейруті, викликали пожвавлені дискусії серед політичних діячів, аналітиків, сенаторів і конгресменів про ролю ЗСА на Близькому Сході і доцільність стаціонування там морських піхотинців. Лідери республіканців в Сенаті і Палаті Репрезентантів підтримують рішучі потягнення президента Роналда Регена; демократи, навпаки, критикують теперішню Адміністрацію заявляючи, що такі дії тільки поглиблюють кризу і сприяють виникненню нової справжньої війни в цьому районі світу. Навіть сенатор Беррі Голдвотер, республіканець з Арізони, заявив, що ЗСА не мають чого шукати в Ливані і жадної перемоги вони там не здобудуть.

Св. п. Дмитро Маркевич

(Замість квітів на свіжу могилу)

У суботу, 29-го жовтня 1983 року, в місті Трентоні, Н. Дж., після важкої й довготривалої недуги відійшов у вічність довголітній і прикладний член місцевої української громади - св. п. Дмитро Маркевич.

Спочилий народився 7-го листопада 1898 року в Винниках біля Львова, де разом з чисельною родиною проживав аж до „великого ісходу" з рідних земель, маючи там власне сільське господарство. У 1914 році покликаний до австрійської армії служив в її рядах до розвалу австрійської імперії. У 1918 році, замінивши військову шапку з австрійсько-цісарською розеткою на українську мазепинку з тризубом, як пристало на доброго сина України, зі зброєю в руках захищав батьківщину в лавах української Галицької Армії. Разом з недобитками цієї армії, „як встоятись не було сили", відбув покарання в польських таборах для військовополонених у Домб'ю і Вадовицях.

Повернувшись у 1920 році з польської неволі, проживав у Винниках під постійним наглядом поліції аж до часу „визволення єдинокровних братів з-під панського польського ярма" у вересні 1939 року. Не легко доводилося йому жити під новими окупантами, спочатку під „опікунчими крилами" „Радянської України"; а згодом під постійним німецьким терором в „Ґенеральґовернеманті - Дістрікт Ґаліцієн".

У 1944 році, разом з відступаючою німецькою армією і тільки деякими членами своєї родини, він подався на Захід і з того часу проживав в таборах для „переміщених осіб" переможеної аліянтами і зруйнованої воєнними діями Німеччини. Користуючись можливістю еміграції до ЗСА, від 1949 року року, поселившись в столиці стейту Ню Джерзі Трентоні, працював тут в місцевій „Венчел Тайл Компані", заробляючи на прожиток для себе й родини до часу, коли у 1963 році пішов на заслужений відпочинок-емеритуру. Розпрощавшись з вірною дружиною Анною, з дому Скремета, що відійшла у вічність у 1965 році, знеможений трудами й недугою, коротав своє життя під опікою своїх дітей-синів о. Юрія й Володимира, дочки Лесі й швагрової Павлини Скремет и аж до своєї смерти.

У родині Дмитра й Анни Маркевичів були чотири сини і дочка, які у глибокому смутку залишились живими на цьому суєтливому світі. Наймолодший із них о. Юрій завдяки своїм батькам став священиком Української Католицької Помісної Церкви і як ревний душпастир та добрий адміністратор працює парохом на різних парафіях у філядельфійській архиєпархії. Дочка Леся, замужня за Євгеном Обаранцем з двома синами Мироном і Юрком і неодружений син Володимир проживають в Трентоні. Два сини — Богдан з дружиною Любою та дітьми Мироном, Олесем, Володею і Ренею, і Роман, з дружиною Марусею й дітьми Любомиром, Надією та внуками - Остапом, Христею і Наталкою - проживають в Україні. Усі вони у скорботі моляться за спокій праведної душі свого родоначальника Дмитра.

У соняшні осінні дні, 31-го жовтня і 1-го листопада 1983 року, трентонська громада величавими похоронами проводжали спочилого Дмитра на вічний спочинок.

У понеділок, 31-го жовтня, у місцевому похоронному заведенні Куча Парастас і Панахиду правили о. митрат д-р Василь Макух, парох церкви св. Йосафата, якої Спочилий разом зі своєю родиною був прикладним членом від початку її існування в 1949 році о. шамбелян д-р Роналд Попівчак і син Покійного і. Юрій Маркевич. Співав принагідний хор під керівництвом інж. Макара Копаниці. До кондоленційної книжки вписались 93 особи, що брали участь у відправі та складали свої пожертви, згідно з бажанням родини Спочилого, на потреби Парафіяльного центру св. Йосафата в Трентоні.

Наступного дня, у вівторок, 1-го листопада, ранком, після короткої відправи у похоронному закладі, домовину з тлінними останками Спочилого перевезено до церкви св. Йосафата, де, починаючи від 10-ої години розпочалось Архиєрейське Богослуження, що його правив Єпископ-помічник Роберт-Михаїл в сослуженні священиків: о. митрата д-ра Василя Макуха, о. шамбеля на Йосифа Федорика (Елизабет, Н. Дж.), о. шамбеляна Льва Моска - ректора духовної семінарії в Стемфорді, Конн., о. декана Мартина Канавана (Вилмінґтон, Дел.); о. Романа Дубицького (Перт Амбой, Н. Дж.). о. Давида Клуні (Картерет, Н. Дж.) й о. Юрія Маркевича (Балтимор, Мд). Асистував о. прелат Роман Ревак з Брістолю, Па. Співав знову підкріплений новими голосами чоловічий хор під керівництвом М. Копаниці. Глибоку змістом і зворушливу проповідь у пам'ять Спочилого сказав Владика Роберт Михаїл. Після „останнього цілування" й відчитання Св. Євангелії довга кавалькада автомобілів проваджала караван з домовиною Спочилого на місцевий цвинтар Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії, де над відкритим гробом, спільним з дружиною св. п. Анною, останні похоронні обряди завершив о. митрат В. Макух в сослуженні п'ятьох священиків. Жалобною піснею „Вічная пам'ять" та вояцьким прощальним салютом „Видиш, брате, мій" закінчився життєвий шлях Спочилого на цьому світі.

На заупокійній тризні, яку приготовили пані, члени церковного Сестрицтва під проводом невтомної і в таких випадках завжди послужливої Юстини Надрага, голови місцевого 11-го Відділу СУА — Ярослави Лабки з допомогою пластунок, членів трентонської станиці, Спочилого прощав пл. сен. Іван Р. Костюк, ЛЧ. Короткими словами він накреслив життьовий шлях Спочилого в Україні, його службу в УГА, співучасть у церковному й громадському житті трентонської громади та його заслуги в тому, що віддав сина Юрія на службу рідній Церкві, а дітей і внуків посилав на навчання до українських шкіл та на патріотичне виховання в Пласті. Користуючись нагодою, що це була якраз 2-га година після обіду (10-та година вечора в Україні) - хвилина Спільної Молитви, що її від 1955 року пропагує Український Християнський Рух, на його пропозицію присутні провели „Отченаш" і „Богородице Діво". Крім священиків, що хоронили Спочилого, на тризні було 60 осіб з-посеред родини, приятелів і сусідів та знайомих, що приїхали на похором з далекого Клівленду, Чикаго, Ню Йорку, Філядельфії, Балтимору Брістолю й інших місцевостей, де процював парохом син Спочилого о. Юрій Маркевич. У дружніх розмовах і згадках про Спочилого й його родину, тризна протягнулась до 4-ої години по обіді. Подякою о. Юрія усім і за все, молитвою та стрілецькою мелодією „Вічна пам'ять" закінчено тризну, а згадка про Спочилого надовго залишиться в пам'яті і серцях усіх, хто брав у них участь.

Йдучи назустріч закликові Українського Студентського Комітету „Дахау", представником якого є внук Спочилого, студент Юрко Обаранець, складаю у пам'ять спочилого Дмитра Маркевича пожертву в сумі 25 дол. і прошу всіх, кому дорогою залишилася пам'ять про нього, піти моїми слідами.

Іван Р. Костюк

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСТ „Крила" — чемпіон Першої Дивізії в Чикаго

В 1983 році українська дружина копаного м'яча „Крила", що існує при осередку СУМ-А в Чикаго, перейшла під проводом менаджера Мирона Дахнівського і тренера Нестора Харчука цілковиту реорганізацію. Велика заслуга належить проводові осередкові СУМ-А за зрозуміння та всесторонню піддержку, моральну й матеріяльну в усіх починах менаджера і тренера. Ці пляни включали фахові тренінґи двічі в тижні на протязі цілого сезону, а також 10-денний футбольний табір на оселі СУМ-А в Барабу, Висконсин, який Управа осередку віддала для вжитку зовсім безкоштовно.

Клячуть в першому ряді (зліва): Л. Кулінченко, Й. Оверко, І Борук, М. Колодій, А. Ситник, В. Яворський, М. Мікелсон; стоять у другому ряді (зліва): М. Дахнівський, менаджер, М. Косач, І. Бурбан, М. Дацків, П. Куляс, Я. Дахнівський (воротар), В. Хімяк, Е. Пволі та Нестор Харчук, тренер.

Особливе признання належиться усім змагунам, які зрозуміли, що для здобуття спортового успіху потрібно спортової дисципліни та посвяти. Вони добровільно відмовили собі декілька забав, уродинових „парті" та з інших нагод. Спеціяльне признання належиться також жінкам наших змагунів Олі Колодій, Олі Кулінченко та Джюді Паолі, які виявили зрозміння своїм чоловікам в присвяченні їх часу і енергії для добра дружини. Усе це разом спричинилося до цього великого успіху, завдяки якому дружина „Крик не тільки здобула звання чемпіона 1-ої дивізії, але і разом аванс до екстра-кляси, тобто „Меджор Дивізії" Національної Ліги в Чикаго.

Дружина „Крила" в основному базується на змагунах українського походження, вихованих в українських молодечих організаціях і спортових клюбах. Більшість їх походить з власного виховання в юнацьких дружинах „Крил", юнаків УАСТ „Леви", а чотири є випускниками Спортової Школи „Чорноморської Січі". В дружині є тільки два неукраїнського походження, але і вони дістали спортове знання в українських клюбах.

В складі дружини в 1983 році виступали такі змагуни: воротарі - Яро Дахнівський 15 змагань, Володя Яворський-одні змагання, і Мирон Дрогомирецький два змагання; оборонці: Левко Кулінченко, капітан, Ігор Борук, Михайло Дацків, Іван Бурбан; помічники — Маріян Колодій, Павло Куляс, Тарас Яворський, Еді Паолі, Мирон Дрогомирецький, Ростик Дахнівський; напад — Андрій Ситник, Йосиф Оверко, Володя Хімяк, Володя Яворський, Михайло Косач, Джеф Мікаеліс. Змагуни: Я. Дахнівський, Л. Кулінченко, П. Куляс та В. Хімяк, були вибрані до збірної Національної Ліги, а Яро Дахнівський змагався в збірній стейту Іллиной під час селекції до олімпійської збірної ЗСА.

Тренер „Крил" Нестор Харчук

Дійсним творцем цієї дружини є невтомний її тренер Нестор Харчук. Народжений в 1940 році в м. Сокалі, малою дитиною був переселений з батьками до Польщі в околиці Ґданська. Виростав поза українським середовищем та все ж таки досконало володіє українською мовою та почувається українцем. У 1964-1972 роках грав копаний м'яч в професійній дружині „Лехія" Ґданськ, яка виступає у найвищій державній лізі Польщі. Бувши професійним футболістом, Нестор рівночасно студіював. По професії Нестор — інженер-архітект, вже здобув декілька нагород за фахові архітектурні проєкти. Прибувши до Чикаго три роки тому, Нестор поза своєю працею рівночасно включився до спортової праці в українській громаді цього міста. Тренер Нестор Харчук поза великим фаховим знанням копаного м'яча має непересічний талант підходу до молоді. За цей короткий час виробив собі пошану усіх змагунів дружини. Можна сміло надіятися, що під проводом Нестора дружина „Крил" здобуде ще кращі осяги в майбутньому.

Оцінка змагунів дружини

Якщо критично оцінити поодинокі ланки дружини „Крил", то їх найсильнішою частиною є оборона та воротар. За 16 ігор „Крила" пропустили тільки 12 голів. За вийнятком перших змагань сезону, в яких „Крила" в неповному складі програли 0:3, ні один суперник не здобув більше, як одного голя. В другій половині сезону оборонці і воротар „Крил" за 8 змагань пропустили тільки три голі.

Теперішній дружині бракує середущого помічника та більш агресивного нападу. Цю проблему мають на своїй увазі менаджер і тренер напередодні сезону 1984 року. Запорукою майбутніх успіхів цієї дружини є відносно молодий вік її змагунів. Тільки чотири змагуни мають понад 25 років. Пересічний вік змагунів дружини є 23 роки. В плянах проводу дружини є не вводити нових чужих змагунів, а радше працювати над удосконаленням своїх власних талантів та впроваджувати надійних юньйорів власного виховання.

Змагання нашої дружини притягають щораз то більше глядачів. Останнім кільком виступам, що проходили на власній площі Смит Філд, приглядалося понад 300 глядачів. Можна сподіватися, що при дальшій наполегливій праці дружина „Крил" стане гордістю цілої української громади, так як була дружина УАСТ „Леви".

(от)

Кінцевий показник табелі ігор І-ої Дивізії (І-ша група)

	Ігор	Точок	Голів
„Крила"	16	24	22:12
Л.Е.Д.	16	22	30:13
Атлетік	16	16	15:22
Орлянд Старс	16	15	25:31
Норд Шор	16	14	24:22
Блю Старс	16	10	22:31

В міжгруповій зустрічі „Крила" перемогла першуна ІІ-ої групи „Аполло" вислідом 2:0. Переможні ґолі в цих змаганнях стріляли П. Куляс і А. Ситник. У складі дружини бракувало: Я. Дахнівського, Й. Оверка, які мали змагання в своїх університетських дружинах, та Р. Дахнівського у зв'язку з контузією.

На закінчення варто ще зазначити, що в дружині „Крил" змагаються футболісти другого покоління, тобто сини колишніх визначних змагунів: Андрій Ситник, син отця Анатолія Ситника, колишнього змагуна українських дружин в Австралії, пізніше менаджера І-ої дружини УСВТ „Ч. Січ" в Нюарку; Павло Куляс, син Юлька Куляса, колишнього змагуна чикагівських „Левів" і „Крил"; Тарас Яворський, син Михайла, колишнього змагуна „Крил", та Ростик і Яро Дахнівські, сини Мирона, колишнього змагуна „Левів" і „Крил".

М.Д.

УСВТ „Ч. Січ" - „Спортфрендс" СК 1:0

У неділю, 20-го листопада ц.р., „Ч. Січ" відбула свою першу гру за аматорську чашу ЗСА, в якій наша дружина елімінувала лідера І-ої дивізії Космополітальної Ліги, що ним є клюб „Спортфрендс" з Пассейку. „Спортфрендс" досі відбув 7 ігор, з яких 6-ть виграв і тільки одну закінчив ремісовим вислідом і таким чином випередив в показнику табелі розгривок І-ої Космополітальної Ліги Бруклин Італіянс, „Ґотчі" і хорватський СК.

Між інших, провідником цього німецького клюбу є українець Мирон Домарац. Як і можна було подіватися, звітова зустріч пройшла по-бойовому, обидві дружини грали завзято в швидкому темпі, своїми нападами різноманітно атакували ворота суперників і тримали глядачів у постійній напрузі.

На відкриття конта ґолів прийшлося довго чекати. До перерви „Січовики" в більшості мали ініціятиву, проводили гарні акції і створили кілька добрих нагод до здобуття ґолів, але наші „снайпери" гарячково перестрілювали. Подібно закінчували свої контратаки німці, хоч вони цих нагод мали значно менше.

В другій півгрі напочатку „Січовики" мали перевагу і вже в 50-ій і 59-ій хвилинах створили критичні ситуації у підворітті німців, але їх добрий воротар і енерґійна оборона успішно ліквідували небезпеки. В 65-ій хвилині в черговій акції нашого нападу оборонець „Спортфрендс" підкосив на карному полі Ткача, і суддя зарядив карний стріл, із якого Сабрій здобув ведення 1:0. Не зважаючи на чергові можливості, особливо в кінцевій фазі зустрічі, коли наші напасники трикратно перестрілили, цей вислід перерішив долю зустрічі. Невдало закінчили свої акції теж змагуни гостей в 78-ій і 85-ій хвилинах.

УСО „Тризуб" - Факсчейс СК 1:2

Цими змаганнями, що відбулися в неділю, 13-го листопада ц.р., на „Тризубівці", закінчився осінній сезон розгривок за першість Пенсильванійської Ліги копаного м'яча 1983-84 р. Звітова зустріч вже не рішала про місце в показнику табелі ігор, бо вже минулої неділі в змаганнях з „Ерцгебірге", „Тризуб" забезпечив собі перше місце, але, не зважаючи на цей факт, гра проходила дуже завзято. Три попередні зустрічі з цим клюбом „Тризуб" програв, і тому наші змагуни дуже прагнули реванжуватися. І все таки, хоч наша дружина мала значну перевагу в грі, переможцями знову вийшли гості.

Вже в першій хвилині гри м'яч вдарив в руку напасника гостей під воротами „Тризуба" і всі наші змагуни в переконанні, що буде свисток судді, пристали, але це не сталося і напасник „Факсчейсу" здобув ведення 1:0. Після цього напад „Тризуба часто перебував під воротами суперників, але вирівняння для „Тризуба здобув Говард у 15-ій хвилині. Чергові рейди нападу „Тризуба" звичайно закінчувалися стрілами, м'яч з яких кожночасно пролітав понад поперечку або поруч воріт. Це саме було і в другій півгрі з тим, що гості здобули ведення, як пізніше показалося - свого переможного голя.

Ведучи 2:1, гості залишили кілька змагунів у нападі, а решту зконцетрували в своєму підворітті, завдяки чому задержали цей переможний вислід.

Резерва „Тризуба" перемогла резерву „Факсчейсу" вислідом 2:1. Переможні голі для „Тризуба здобули: МекАлістер з карного і Т. Яримович.

Кінцевий показник табелі розгривок „Мейджор Дивізії" першої половини сезону:

	Ігор	Точок	Голів
УСО „Тризуб"	8	13: 3	15: 8
Ерцгебірге СК	8	12: 4	20: 9
Басри СК	8	10: 6	21:13
Джамейка СК	8	10: 6	19:13
Данубія СК	8	10: 6	15:14
Факсчейс СК	8	9: 7	14: 8
Фінікс СК	8	5:11	7:13
Джермен-Ганґе-ріянс	8	3:13	11:24
Інтер СК	8	0:16	4:24

М.С.

УСК Ню Йорк - „Америка Ді Кіто" СК - 8:1

Ню Йорк, Н.Й. — Були це повторні змагання першої рудни за чашу д-ра Меннінга, в яких перша дружина УСК-у розгромила свого суперника і цим самим ввійшла до другої рунди ігор за цю чашу.

Дружина „Амеріка Ді Кіто" репрезентувала місцеву Еспанську ліґу, так звану „Федераціо Гіспана". Вже в перших 15-ох хвилинах наша дружина вела 2:0, що його здобув з гарної акції нападу Люїс Мартінез. У 30-ій хвилині Ферaї підніс вислід до 3:0, а перед самою перервою Богдан Жовтий встановив вислід півгри 4:0. В 47-ій хвилині зустрічі суперники зуміли здобути свого почесного ґоля, але після цього в 50-ій хвилині Ньюгоф змінив вислід 5:1, потім Караско 6:1, Люскано 7:1 і, врешті, Мартінез 8:1, який таким чином здобув „гедтрик".

С.К.